

Forslag til: Inatsisartutlov om tobaksvarer og tobakserstatninger
(Naalakkersuisoq for Sundhed)

Forelæggelsesnotat
(Naalakkersuisoq for Sundhed)

1. behandling

På vegne af Naalakkersuisut skal jeg hermed fremlægge forslag til Inatsisartutlov om tobaksvarer og tobakserstatninger.

Jeg vil indledningsvis takke de forskellige myndigheder, kommunerne og branchen for det udviste engagement i forbindelse med udarbejdelse af forslaget.

Naalakkersuisut har vedtaget en sundhedspolitik, som er beskrevet i folkesundhedsprogrammet, Inuuneritta III, som bygger videre på viden og erfaringer, der er høstet gennem arbejdet med de to foregående folkesundhedsprogrammer Inuuneritta og Inuuneritta II som har fokus på forebyggelse af konsekvenserne af befolkningens livsstil og på de livsstilsfaktorer, der har den største betydning for helbredet i den grønlandske befolkning.

Naalakkersuisut vil med en revidering af lovgivningen på tobaksområdet følge flere af de anbefalinger, som Verdenssundhedsorganisationen WHO angiver som vigtige indsatsområder.

Lovforslaget bygger på WHO's anbefalinger til effektiv forebyggelse på tobaksområdet og her særligt i forhold til anbefalingerne om at reducere brug af tobak og beskytte borgerne mod skadevirkninger fra tobak og nikotin.

Oplysninger fra Skolebørnsundersøgelsen i Grønland fra 2022 og Befolkningsundersøgelsen i Grønland fra 2018 viser tydeligt, at vi har blandt andet store problemer med nikotinafhængighed.

Endvidere oplyses der rygning blandt børn og unge har en tæt sammenhæng med andre typer af sundhedsskadelig adfærd. Undersøgelser af unges livsstil og dagligdag viser en sammenhæng mellem brugen af nikotin- og tobak og forbruget af alkohol og narkotika.

Interessenter fra branchen er blevet inddraget med det formål at implementere sundhedsfremmende arbejde, som understøtter det forebyggelsesarbejde som er iværksat af Naalakkersuisut under Inuuneritta III, med det formål, at der i samarbejde med branchen arbejdes for, at alle børn skal have trygge og gode opvækstvilkår, hvor de beskyttes mod vold og overgreb og ikke skades af rusmidler og tobak.

Skolebørnsundersøgelsen blandt elever i 5.-10. klasse viser, at 13% af de 11-12-årige børn i 2022 angav, at de ryger. Herefter stiger forekomsten, og blandt de 15-17-årige skolebørn angav 46% i 2022, at de ryger. Blandt de 16-årige var der i 2022 32%, der angav, at de ryger dagligt.

Sundhedsvæsenet bruger mange ressourcer indenfor sundhedsområdet. En lavere andel af nikotinformbrugere vil bidrage til færre borgere med livsstilsrelaterede nikotinformbrugsrelaterede sygdomme og dermed færre udgifter for sundhedsvæsenet på lang sigt på området. På nuværende tidspunkt er kræft den hyppigste dødsårsag blandt både mænd og kvinder, og især lungekræft forekommer hyppigt. Rygning er en veldokumenteret årsag til lungekræft, som er både en belastning for individet og omkostningstungt for det offentlige.

Det er derfor god grund til at udnytte alle midler for at forebygge nikotinafhængighed i samfundet.

Der kommer stadig flere produkter med nikotinindhold på markedet. Med lovforslaget vil e-cigaretter og dertilhørende e-væsker for første gang blive reguleret. Disse var før udarbejdelsen af nærværende forslag ikke regulerede i sundhedslovgivningen, hvorfor der ikke eksisterede et hjemlet forbud om mod at sælge e-cigaretter til børn og unge under 18 år. Da e-cigaretter særligt appellerer til børn og unge, er det essentielt at udfylde dette juridiske tomrum. E-cigaretter bliver forbudt, da der er flere sundhedsskadelige elementer forbundet med e-cigaretten

Derfor er formålet med nærværende forslag at inkorporere langsigtede strukturelle, forebyggende tiltag målrettet børn og unge.

Nikotinafhængighed er desværre udbredt i vores samfund. I lovforslaget er det foreslået at skærpe kravene til synlighed af tobaksvarer. Der er foreslået indsat en bestemmelse om, at alle tobaksvarer anbringes i et sted, som ikke er synlig for kunder. Det bliver op til den enkelte butik, hvordan de ønsker at anbringe deres tobaksvarer.

Formålet med forbuddet om synlighed og markedsføring er, at beskytte alle herunder børn og unge mod en u hensigtsmæssig påvirkning, herunder at børn og unge ikke skal opfatte tobaksvarer som en almindelig dagligvare.

Lovforslaget vil være med til at forebygge nikotinafhængighed mest muligt. Forslaget til tobaksloven har derfor til hensigt at understøtte det forebyggende arbejde og skabe rammerne for et godt liv for borgerne, særligt for børn og unge. Vi har brug for sunde børn og unge, der kan være med til at opbygge et stærkt samfund.

Med disse ord overlades forslaget til velvillig behandling i Inatsisartut.